

Після проголошення незалежності України наша держава стала на шлях побудови демократичної та правової країни, формування громадянського суспільства. У процесі реалізації цього курсу виникли різні труднощі, деформації торкнулися усіх сфер суспільства (у політиці, економіці, соціальній сфері, духовності і т.д.).

Ефективним засобом боротьби проти зазначених негативних явищ є формування у підростаючого покоління високої культури, зокрема правової. Високі моральні принципи, естетичні смаки, політична культура молоді людини формуються в нерозривному зв'язку з оволодінням необхідним обсягом правових знань і юридичних норм.

Молодь повинна чітко усвідомлювати як власні права і свободи, так і обов'язки перед суспільством, володіти правовою свідомістю, правовою культурою.

Правосвідомість можна визначити як сукупність правових уявлень, поглядів, переконань і почуттів, що визначають ставлення особистості до вимог законів, регулюють її поведінку в конкретній правовій ситуації.

Одним з найоптимальніших шляхів формування правової свідомості та правової культури молоді є засвоєння основ правознавства в навчальному процесі.

Метою навчання правознавства в школі ("Правознавство. Практичний курс" у 9-10 класах) є надання учням основ правових знань, виховання поваги й любові до своєї держави та державотворчих і правотворчих традицій, забезпечення умов для формування елементів правової культури, правових орієнтирів і правомірної поведінки школярів.

Правознавство як навчальний предмет сприяє становленню особистості, розвитку критичного мислення, логіки, здатності розуміти й оцінювати правові явища та процеси, аналізувати різноманітні життєві ситуації відповідно дій правових норм; спонукає учнів ставити запитання та шукати відповіді щодо ролі держави й права в житті людини і суспільства. Знання основ правознавства формує певну систему цінностей, впливає на правосвідомість учнів та рівень їхньої правової культури, прищеплює інтерес до права, заохочує до свідомої реалізації, застосування й додержання правових норм.

У програмі особливу увагу приділено правовідносинам, учасниками яких є неповнолітні особи. Це уможливорює разом з формуванням конкретних знань і загальноправових уявлень учнів застосування ними правових знань для реалізації й захисту ними прав, свобод і законних інтересів, регулювання взаємовідносин з іншими людьми, вибору правомірних моделей поведінки в життєвих ситуаціях, а також застосовувати критичне мислення, аналіз і синтез правового матеріалу.

Вивчаючи конкретні блоки питань, учні засвоюють не тільки нові (правові) знання, а навчаються застосовувати їх на практиці; важливим є оціночні судження дітей; вчитель має розкрити взаємозв'язок права і моралі. Діти використовують власний життєвий досвід, вчать користуватися різними джерелами отримання правової інформації. Вони повинні усвідомити зв'язок між правомірною поведінкою людини та благополуччям суспільства.

Здобуваючи нові знання, учні можуть пояснити, що таке правила, як і чому вони виникають у суспільстві; наводити приклади правил, які діють у різних сферах життя; висловлювати власне ставлення до правил співжиття людей та їх дотримання.

Школярі починають розуміти роль права у житті людей, називати основні галузі права та наводити приклади правових норм, розрізняючи їх за галузями; характеризувати правові відносини і наводити приклади правових ситуацій, давати власну оцінку ролі права в житті людей.

Одним із завдань становлення правової свідомості є формування уявлення про механізми законотворення. Учні дізнаються про процес народження законів та підзаконних актів, вчать характеризувати Конституцію України, тлумачать зміст окремих конституційних статей, висловлюють судження щодо необхідності й важливості дотримання приписів законів.